

Valtakunnalliset luonnontuotepäivät Tampere 2.–3.10.2007

Pertti Salovaara, kansanedustaja

Hyvät luonnontuotealan asiantuntijat, arvoisat seminaarivieraat,

Kiitos järjestäjille kutsusta tulla lausumaan avaussanoja tähän seminaariin. Olen aiemmin saanut työskennellä useassakin eri yhteydessä suomalaisen ruuan puolesta. Siksi on mukava tulla tilaisuuteen, joka liittyy läheisesti tähän tuttuun aihepiiriin.

Vanha runebergiläinen käsitys Suomesta kuvaa maatumme luonnoltaan karuksi, ankaraksi ja luonnonvaroiltaan niukaksi. Näin asia varmaan on Saarijärven Paavojen näkökulmasta ollutkin, kun halla on vienyt viljat ja leipään on pantu puolet petäjäistä. Kun nykyisin saadaan sadosta riippumatta tehdä leipä selvistä jauhoista, on suhde suomalaiseen luontoon muuttunut hyvin erilaiseksi. Suomalainen puhdas luonto on saanut sellaisia arvoja, joita ei aina tule ajatelluksikaan.

Tulee mieleen itäsuomalaisen matkailuyrittäjän kertoma juttu hänen yritystoimintansa alkutaipaleilta. Yrittäjä oli pää kuumana yrittänyt mieltä erilaisia aktiviteetteja matkailijoille. Kaukoidästä tullut vierailijaryhmä olikin kyllä nauttinut husky-ajelusta ja muusta toiminnasta. Suurin elämys oli kuitenkin vähän yllättävä. Järvi oli jäätynyt ja vieraat eivät millään tahtoneet uskoa, että veden päällä voi kävellä. Se oli ollut heille käsittämätöntä ja ihmeellistä.

Tarinan opetus on se, että usein merkittävät asiat ovat niin lähellä, ettei niitä huomaa. Suomalaiseen luontoon tottunut ei ymmärrä, millaisen elämyksen se pelkällä olemassaolollaan tarjoaa erilaisesta taustasta tulevalle. Yritämme väkisin tarjota aktiviteetteja kun passiviteetit menisivät paremmin kaupaksi.

Sama on ehkä koskenut luonnonvara-alaa laajemminkin. Kyllähän käytännössä jokainen suomalainen on marjametsässä kyykkinyt, mutta harvempi on ajatellut millainen kysyntä puhtaille luonnontuotteille voisi maailmalla olla. Viimeaikainen julkisuus matsutake-sienen kohdalla on tästä hyvä esimerkki.

Te tiedätte luonnonvara-alan mahdollisuudet, mutta myös vaikeudet. Tuon kuitenkin esille muutaman politiikan puolella ajankohtaisen kysymyksen, joka liippaa tätä aihepiiriä.

Menestyvä luonnontuotekauppa edellyttää, että raaka-aine saadaan poimittua metsästä. Tähän liittyy kaksi viime aikoina puhuttanutta asiaa. Työperäisestä maahanmuutosta ja sen tulevaisuuden lisäämistarpeista puhutaan paljon, mutta esimerkiksi marjanpoiminnan puolella asia on jo arkipäivää. Yhä suurempi osa marjasadosta poimitaan ulkomaisin voimin. Sen sijaan suomalaisten poimintainto on ollut laskussa.

Tämä asettaa tarpeen tehdä selvät pelisäännöt ulkomaisen työvoiman käytölle ja toiminnalle. Jos ulkomaalaisen työvoiman sopeuttaminen suomalaiseen yhteiskuntaan on yleensäkin hankalaa, erityisen hankalaa se on sesonkiluonteisen työvoiman kanssa.

Toinen luonnontuotealan raaka-ainehuoltoon liittyvä aihepiiri on tieverkko. Suomalaiset metsät ovat tehokkaan metsätalouden ansiosta hyvin saavutettavia. Metsäauto- ja yksityisteitä on Suomessa arviolta noin 350 000 kilometriä. Sen ansiosta poimintamatka marja- ja sienisatomme suurimman osan luokse on kohtuullinen.

Viime vuosina tienpidosta on kuitenkin tingitty ja huoli erityisesti alempiasteisen tieverkon kunnosta kasvaa. Siksi asiaa on tarpeen pitää esillä kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Tieverkko on luonnonvarojemme hyödyntämisen ja maan asuttavuuden kannalta ratkaisevassa asemassa.

Suomi on hyvin vientivetonen maa. Kympin setelistä neljä euroa on tienattu viennillä. Tästä huolimatta meillä on paljon opittavaa suomalaisten innovaatioiden tuotteistamisessa kaupallisesti vetoaviksi ja niiden markkinoinnissa maailmalle. Liian monta lupaavaa tuotetta on menetetty huonon markkinoinnin takia. Tämän ongelman kanssa tehdään kovasti töitä erityisesti kauppa- ja teollisuusministeriön - kohta työvoima- ja elinkeinoministeriön - piirissä. Uskon että tässä on suuri työsarka myös luonnontuotealalla.

Suomessa on havahduttu viime vuosina huomaamaan vienninedistämisen ja kansainvälisen markkinoinnin tärkeys. Ongelmana on kuitenkin tehokkaiden toimenpiteiden löytäminen asian edistämiseksi. Kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuudessa toimii nippu erilaisia vienninedistämisyhteistyöjä, mutta niiden rahoitus on verraten vaatimatonta ja toiminta hajanaista. Olisin hyvin kiinnostunut kuulemaan näkemyksiänne siitä, millaista tukea luonnontuotealan käytännön toimijat tarvitsisivat ja millä mallilla ne näkemyksenne mukaan pitäisi järjestää.

Suomalaisella puhtaalla, arktisella luonnontuotteella on kaikki edellytykset hittituotteeksi maailmalla. Ilman pitkäjänteistä ja kärsivällistä työtä tätä ei kuitenkaan tapahdu. Kukaan ei tule hakemaan marjojamme täältä, vaan ne pitää viedä valmiina tuotteina maailmalle. Tässä toivotan teille voimia ja parasta onnea. Tekemänne työ on kansantaloudellisesti arvokasta.

Tuotteiden kysyntäpuolella hyvä uutinen alalle on hallituksen päättämä elintarvikkeiden arvonlisäveron alennus. Viiden prosenttiyksikön ale astuu voimaan parin marjakauden päästä syksyllä 2009. Suomalainen elintarvikkeiden arvonlisävero on Euroopan korkeimpia. Sen alentaminen on oikeudenmukaista veropolitiikkaa, mutta antaa myös mahdollisuuksia elintarvikealan toimijoille.

Ilmastonmuutoksen ja luonnonkatastrofien myötä koko maailman katse on kääntynyt luontoarvoihin. Yhä laajemmin ymmärretään puhtaan ympäristön arvo. Kestävä kehitys nousee yhä tärkeämmäksi ohjenuoraksi.

Tätä näkymää on vaikea nähdä mitenkään muuten kuin suurena mahdollisuutena alanne tulevaisuudelle. Suomalainen luonto on vielä puhdasta ja kaunista. Sellaisena sitä pitää vaaliakin. Sellaisessa ympäristössä kasvava suomalainen luonnontuote tulee tulevaisuudessa olemaan maailmanlaajuinen arvotuote.

Näillä ajatuksilla avaan tämän valtakunnallisen luonnontuotealan seminaarin. Toivotan antoisia hetkiä, suuria visioita ja innostavia ajatuksia kokoontumiseen.